

Editos Ruslytės tapyboje – „Jausmų vandenynas“

Birželio 26 dieną Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos III aukšto galerijoje atidaryta Editos Ruslytės tapybos darbų paroda „Jausmų vandenynas“.

„Aš esu Edita Ruslytė, tapytoja savamokslė. Piešiu, kiek save pamenu. Iš pradžių tik pieštuku (draugų portretus, daiktus, pastatus), vėliau ėmiau piešti spalvomis. Tapytas – tai pomėgis, būdas išreikšti save, savo jausmus. Piešiu, kai ateina įkvėpimas, kai susikaupia daug jausmų. Ir nesvarbu, ar jie teigiami, ar neigiami, – viską išlieju drobėje. Piešimas mažina stresą, ramina, padeda sukoncentruoti mintis, atsipalaiduoti“, – taip menininkė save pristato parodos lankytojams.

Ši paroda – tai kelionė per jausmų bangas, užfiksuotas drobėje spalvomis ir potėpiais. Parodoje eksponuojamuose tapybos darbuose atsispindi gamtos grožis, kaip vidinio pasaulio atspindys. Kiekvienas paveikslas – tai jausmas, kurį galima pajusti, įsivaizduoti ir išgyventi.

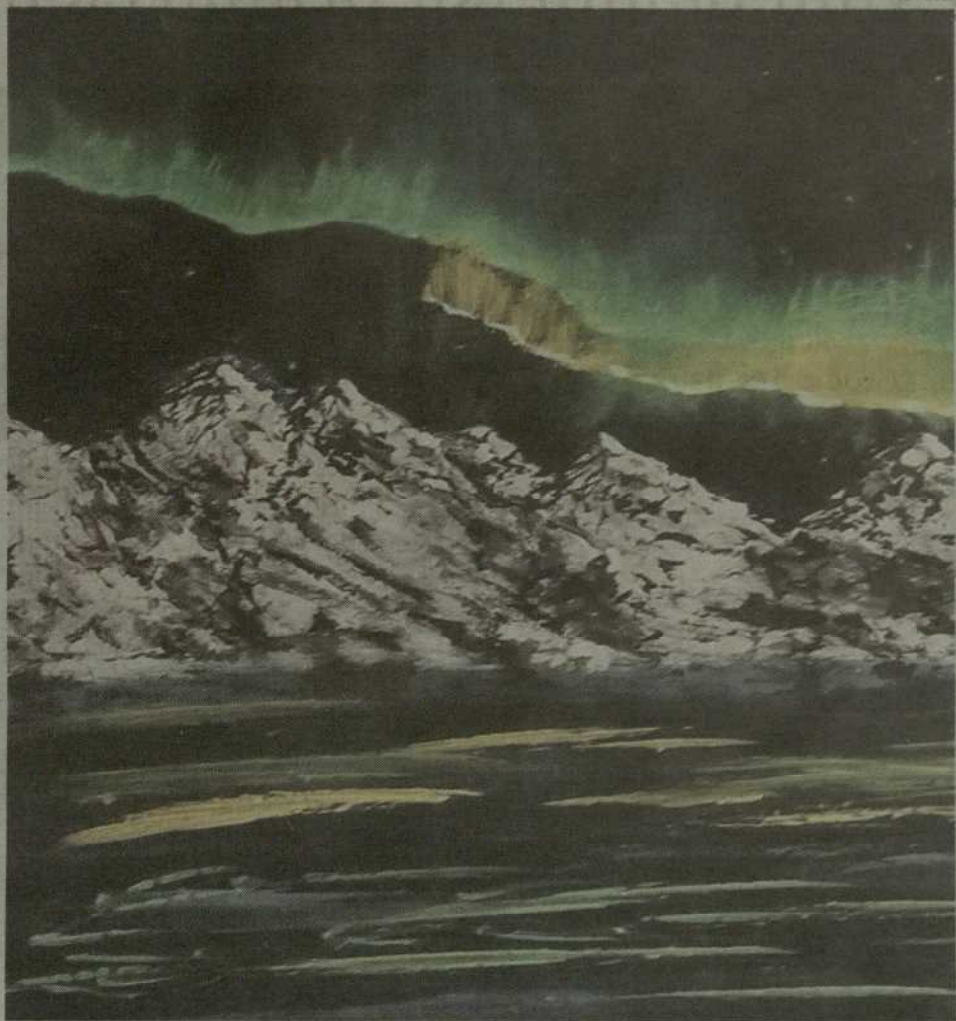
Vandens platybės, saulėlydžiai, mėnesiena, kalnai, pievos ir dykumos sukuria nuotaikų kontrastus nuo melancholijos iki džiugesio.

„Tikiuosi, kad kiekvienas, žiūrėdamas į šiuos paveikslus, ras ką nors artima sau: prisiminimą, ilgesį ar džiaugsmą. Viliuosi, kad ši paroda bus ne tik apie mano, bet ir apie Jūsų jausmus, nes menas – tai pokalbis be žodžių“, – sako E. Ruslytė.

Paroda veiks iki liepos 16 dienos.

Viešosios bibliotekos inf.

Editos Ruslytės darbuose „siautėja“ jausmų vandenynas.

Kaip Sąjūdžio kiaušinis išsirito

Iš rašomos knygos „Atgimimas ir Sąjūdis“

Arvydas JUOZAITIS

Mano vėlesnieji paaiškinimai sau pačiam – mįslingi. Ir kas gi tą birželio 3-iosios pavakarę įvyko? Kaip ten nutiko, kad LPS-SAJŪDIS gimė trims drakono galvoms to gimimo negeidžiant?

Stai išvados, kurių niekas nemini.

Romualdas Ozolas jautėsi esąs gimstančio judėjimo architektas ir net lyderis. Jaunimas: A. Medalinskas, A. Skučas, E. Gudžinskas, G. Songaila, Z. Vaišvila, o iš dalies ir šių eilučių autorius – žvelgėme į jį kaip į filosofijos piemenį. Mus, avis, ganantį, tai yra piemenaujantį.

Su Ozolu buvo kalbėtasi daug ir įvairiai, su juo tartasi dėl kandidatų į judėjimo piramidę (ant Taurų kalno tartasi ir pakalnėje), su juo surašyti pirmieji Kalno pamokslų „punktai sakymų“, kuriuos Alvydas Medalinskas noriai sutiko skaityti nuo kiekvieno akmens, bet pirmiausiai steigimo metu.

Susirinkimas, pasibaigęs Sąjūdžio gimimu, buvo tarsi stebuklinė pasaka, fikcija, mistika. Inteligentijos austruoliai, Ozolas ir jaunimas, jau birželio 2-iosios sueigoje (Mokslininkų rūmuose, Verkiuose, įvykusio susirinkimo „Ar įveiksime biurokratiją?“) visai ne taip, kaip dera, neadekvačiai suprato susiklosčiusią Mokslų akademijoje (MA) situaciją. Kitaip nepaaiškinasi – labai neadekvačiai.

Jau gegužės 30 dieną buvo numatyta, kad birželio 3-iąją MA Didžiojoje salėje įvyks LTSR Konstitucijos projekto pristatymas liau-

džiai. Tai buvo gegužės 23 dieną įkurtos komisijos „Nacionaliniams klausimams spręsti“ ir darbo grupės naujos Konstitucijos projektui parengti, akademikų darbo pristatymas. Jie rengėjai – jie pristato. Kitaip MA darbas pristatytas negali būti. Be to, tos darbo grupės vadovas – Eduardas Vilkas, MA mokslinis sekretorius.

Ir ką sakyti, ką kalbėti? Nei rengėjai, nei akademikai, o ypač Eduardas Vilkas, kaip vadovas, nedegė noru vaidinti mokslo teatro prieš liaudį, kad ir šventu, tada atrodė, naujos redakcijos LTSR Konstitucijos projektu. (Reikia pastebėti: rudenį Sąjūdis pasiims tą projektą kaip ginklą, kuriuo sukelis lapkričio 18 dienos krizę LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje.) Neįpratę buvo akademikai, nebuvę jiems jokio reikalo eiti į liaudį. Bet ką padarysi? – viešumo politika laužia duris.

Ir čia, pasirodo, inteligentija-austruoliai-visuomenė kaip Pilypas iš kanapių sumanė savo renginį ir jo metu „kažką įkurti“, lyg Liaudies frontą. Be to, sumanė susėsti prezidiume ir vadovauti. O kaipgi! Tardyti akademikus? Ar LTSR Konstituciją egzaminuoti? Suverenumo ir suvereniteto skirtumus nustatinėti sąžinės liniuotė? Ne, brolyčiai, pasakė E. Vilkas, Akademijos centre toks cirkas neleidžiamas, tokios įstaigos taip nedirba. Ir jis buvo visiškai teisus.

Be to, jam pradėjo skambinti valdžios kuratoriai (neprisistatantys, kad iš KGB), ir pats Lionginas Šepetys, ideologinis-komunistinis Lietuvos cerberis, ėmė gąsdinti: „Kad jokių liaudies frontų nebūtų!“ Ir pikčiausia buvo moksliniam sekretoriui, kad MA prezidentas Juras Požėla ir abu viceprezidentai šį neaiškų reikalą užvertę ant jo pečių.

Ir ėmė į E. Vilko duris belstis jaunuoliai: nežinia iš kur atsiradęs aspirantas A. Medalinskas, o ir tas žaliasis mokslų kandidatas, jaunųjų mokslininkų tarybos pirmininkas Z. Vaišvila. E. Vilkas parodęs jiems į duris.

Tačiau jaunuoliai jautėsi drasiai, jie vėl ėmė belstis ir sakyti, kad atėję su Verkių rūmuose įvykusio susirinkimo įgaliojimais, o jeigu reikia – tai Jokūbo Minkevičiaus ir Romualdo Ozolo, vadovavusių susirinkimui, įgaliojimais. Taip, išvakarėse, birželio 2 dienos susirinkimas buvęs, akademikas Vilkas apie jį žinąs. Kur nežinos, kai dėl to susirinkimo visa pekla ir užvirė. Ir visuomenė pakovoti sumanė dabar, birželio 3 dieną.

Vilniaus centre, kur kovos kokybė pakils garbingoje centrinėje MA salėje.

Beje, Verkių sueigą vedęs, kone akademikas ir filosofas Jokūbas Minkevičius net ištarięs: „Rytoj, 18.30, prašoma ateiti!“ –

Argi tai nenormalu? „Nenormalu“, – ištariė Vilkas ir atsuko susirinkimo įgaliotiniams nugarą.

Tada vienas jaunuolis per kitą sako: vesti susirinkimą pavedė Romualdai Ozolui. Nejaugi nenormalu?

„Labai nenormalu!“ – dar pikčiau suirzgė Vilkas. Po Akademijos stogu?!

„Sueiga neatšaukiama, akademike, – tęsė jauni mokslininkai. – Apie ją visas miestas žino.“

„Miestas žino?“ – Vilko vilkiška uoslė suabejojo žinia.

Bet ką darysi? Blefas irgi savo galią turi, pamatė lošimo skaičių meistras. Didžioji Akademijos salė ir prezidiumas – jo atsakomybėje didelė vertė palikta. Baisus perestroikos likimas.

Ir taip birželio 3-iosios pavakarę duris ėmė varstyti ir į renginį rinktis Vilniaus šviesuomenė. Inteligentija-entuziastai, jaunimas ir studentai. Ir Verkių rūmų susirinkimą tęsti pasirengę kariai. Tiesa, truko Jokūbo Minkevičiaus ir Kazimiero Antanavičiaus, – tie labiausiai agitavo. Į liaudies frontą pro LTSR naujos Konstitucijos projekto duris.

Šventas naivumas! Romualdo Ozolo užrašuose šis šventas naivumas sudegė jau ant slenkščio:

„Kai persivilkęs marškinius nuėjau į Akademiją, paaiškėjo, kad Vilkas nesutiko, jog susirinkimą vesčiau aš. To negana: prieš pat susirinkimą jis nutarė neleisti į prezidiumą ir Alvydą; išvis nesvarsyti paruošto projekto, o susibūrimą paversti paprastu pasikalbėjimu, atsakinėjimu į klausimus, kur publika smalsautų, o jis su Rajecku, Buraču ir Kuzmicku atsakinėtų.“ (Romualdas Ozolas. Žvaigždės blėsta auštant. – Vilnius, 2007, psl. 240–241). Nepaminėtas, kažkodėl, didžiausias konstitucinės teisės žinovas ir vyriausias to vakaro dalyvis prie prezidiumo stalo Juozas Bulavas.

Šis Ozolo įrašas palydimas paaiškinimu: „2 d. vakare buvo sutarta, kad susirinkimą ves R. Ozolas ir A. Medalinskas.“

O tempore, o mores! Ozolui atrodė, kad viskas sutarta? Kas sutarė? Vilniaus inteligentijos viršūnėlės? Su kuo?

Sutarė tik M. Gorbačiovo perestroikos vėjaraupiai. Vėjaraupiai, purtantys visuomenės tvarką ir Lietuvos valdymo sistemą. Treji metai perestroika pučia ir pagaliau įpūtė viešumą.

Juokas juokais, bet būtent perestroika ir viešumas paaiškina Romualdo Ozolo suirzimą, kurį jis atsinešė į Akademijos didžiąją salę. Paaiškina, kodėl tas suirzimas virto dvigubu suirzimu, kai Ozolas pamatė prasidėjusį salėje fejerverką – chaosą.

Pamanyk sau, visuomenės veikėja Aukšė Aukštikalnienė, atkūrusi auditorijai savo įspūdingus klubus, pirmoji įsiropštė į tribūną ir pusvalandį iš jos neišlipo! O kas darėsi toliau? E. Vilkas prašė visus skirstytis, nemitinguoti, o visi nesiskirstė.

Kokį Sąjūdį iš tokio cirko sukursi?

Viskas turėjo būti kitaip! Neturėjo šitaip būti! Ir tiek nedaug tereikėjo – leisti Ozolui sėsti į prezidiumą ir vadovauti gimdymo kančioms.

Todėl Romualdas, suspaudęs lūpas, sėdėjo surūgęs kaip Pinčukas

ir demonstravo savo pasipiktinimą tuo balaganu, tuo Haid parku. Ir tada, iškentęs absurdo valandą, pasakė, kad reikia baigti operetę, susirinkti kitur ir kitaip, pakilo ir išėjo. Būtų visai dingęs, jeigu ne patrakėlis Alfonsas Brazas, pasi-vijęs Ozolą ant laiptelių į Lenino prospektą, pagąsdinęs nenuplau-nama dėme kaip nuodėme, jeigu šis pražiopsosias šį vakarą. Nes, pasakė, vis vien Sąjūdis gims. Ir gražino herojų į salę. Šį kartą abu sėdėjo priekyje, prie dešiniojo lan-go. Ar reikia sakyti, kad Ozolas grįžo trigubai suirzęs, grįžo keik-damas save, kad nusileido. Ir tik tada vis rimo, rimo...

Ak, istoriniai lūžiai – tai paradoksai.

Taip nutiko ir 1988 metų birželio 3-iosios pavakarę. Kai Vilniaus Lenino prospekte įsitaisė trigalvis slibinas, Sąjūdžiui galvos jis vis dėlto nenukando.

Tas slibinas, vardu Haid parkas, iškrėtė tris netikėtumus:

a) Haid parką numatydamas Eduardas Vilkas tarė: „Lietuvos mokslo centre jokių frontų nebus!“ ir sustiprino prezidiumą dviem akademikais. Rajecku ir Buraču. Bet Vilko slibino galvai pritrūko ugnies;

b) Haid parko rezultata numatydamas komunistinė (o ir KGB) valdžia, vadovaujant L. Šepečiu, reikalavo atšaukti susirinkimą. Ir tai slibino galvai pritrūko ugnies;

c) pagaliau Haid parko negeidęs ir ypač nenorėjęs R. Ozolas darė viską, kad jis baigtųsi „čia ir dabar“ (nei vadovavo, nei žodį tarė), o – pritrūko ugnies.

Ir nieko niekam nesigavo, o gavosi gerai.

Nes Haid parkas tą birželio 3-iosios pavakarę, penktadienį, išspjovė iš savo trijų drakoniškų gerklų vieną aukso kiaušini – vienas perėjo per visas tris gerkles. Jį žmonės pavadino Sąjūdžiu. Sujudimu ir išsivadavimu. Lietuvos persitvarkymu į kitokią Lietuvą.

O dėl to kiaušinio drakonai gerkles vienas kitam ir dabar pjauna.